

Components of Professional Ethics of Faculty Members at Farhangian University: A Thematic Analysis Approach

Abbas Ghasemian¹, Meysam Gholampour², Ali Delghandi³

¹ Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran
(Corresponding author). A.ghasemian@cfu.ac.ir

² Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Hakim Sabzevari University, Sabzevar, Iran. M.gholampour@hsu.ac.ir

³ Department of Philosophy and Logic, Farhangian University, Tehran, Iran.
ali.delghandy.1350@gmail.com

Abstract

Faculty members at Farhangian University play a crucial role in advancing the goals of the higher education system and the Ministry of Education; therefore, identifying the ethical components of the faculty at this university is of great importance in the educational system. The present study was conducted to identify the components of professional ethics among faculty members in the field of instruction at Farhangian University. This research is qualitative in its approach and based on the method of thematic analysis. The scope of the research includes all faculty members and students of Farhangian University in the campuses of Razavi Khorasan Province, who were selected through purposive sampling of the criterion-based type. Data were collected through semi-structured interviews with twelve faculty members of Farhangian University and eight student-teachers. In order to analyze the data, the thematic analysis method was used at three levels: basic, organizing, and global themes. To ensure validity and reliability, the criteria of Lincoln and Guba were utilized. The results of the research indicate four selected categories: the ethical components of faculty members were organized into the individual dimension, the components of professional ethics of faculty members in the organizational dimension, the components of professional ethics of faculty members in the social-political dimension, and the components of professional ethics of faculty members in the teaching-learning process dimension.

Keywords: Professional Ethics, Faculty Members, Farhangian University, Student-Teachers.

Received: 2025/08/24 ; Revised: 2025/10/01 ; Accepted: 2025/11/01 ; Published online: 2025/12/26

Cite this article: Ghasemian, A., Gholampour, M. & Delghandi, A. (2025). Components of Professional Ethics of Faculty Members at Farhangian University: A Thematic Analysis Approach. *Research Quarterly of Islamic Education and Training*, 6(4), p. 77-98. <https://doi.org/10.48310/riet.2025.18634.1381>

Publisher: Farhangian University

<http://tarbiatmaaref.cfu.ac.ir/>

Article type: Research Article

©2025/authors retain the copyright and full publishing rights





مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه فرهنگیان:

رویکرد تحلیل مضمون

عباس قاسمیان^۱، میثم غلام‌پور^۲، علی دل‌قندی^۳

^۱ گروه آموزشی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

A.ghasemian@cfu.ac.ir

^۲ استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار،

ایران. M.gholampour@hsu.ac.ir

^۳ گروه آموزش فلسفه و منطق، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. ali.delghandy.1350@gmail.com

چکیده

اساتید دانشگاه فرهنگیان نقش مهمی در پیشبرد اهداف نظام آموزش عالی و آموزش و پرورش دارند؛ از این‌رو شناسایی مؤلفه‌های اخلاقی اساتید این دانشگاه اهمیت فراوانی در نظام آموزشی دارد. پژوهش حاضر با هدف شناسایی مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید در امر آموزش در دانشگاه فرهنگیان انجام شده است. پژوهش حاضر از منظر رویکرد کیفی و مبتنی بر روش تحلیل مضامین می‌باشد. حوزه پژوهش شامل کلیه اساتید و دانشجویان دانشگاه فرهنگیان در پردیس‌های استان خراسان رضوی است که از طریق نمونه‌گیری هدفمند از نوع ملاک‌محور انتخاب شدند. داده‌ها از طریق مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با دوازده نفر از اساتید دانشگاه فرهنگیان، و هشت نفر از دانشجو معلمان جمع‌آوری شده است. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مضامین در سه سطح مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر استفاده شد. برای تأمین روایی و پایایی از معیارهای لینکن و کوبا استفاده شد. نتایج پژوهش نشان‌دهنده چهار مقوله منتخب است؛ مؤلفه‌های اخلاقی اساتید در بُعد فردی، مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید در بُعد سازمانی، مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید در بُعد اجتماعی-سیاسی و مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید در بُعد فرآیند یاددهی-یادگیری مورد سازماندهی قرار گرفت.

کلیدواژه‌ها: اخلاق حرفه‌ای، اساتید، دانشگاه فرهنگیان، دانشجو معلمان.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۶/۰۲؛ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۷/۰۹؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۸/۱۰؛ تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۴/۱۰/۰۵

استناد به این مقاله: قاسمیان، عباس؛ غلام‌پور، میثم؛ دل‌قندی، علی (۱۴۰۴). مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه فرهنگیان: رویکرد تحلیل

مضمون. پژوهش در آموزش معارف و تربیت اسلامی، ۶(۴)، ص ۷۷-۹۸. <https://doi.org/10.48310/riet.2025.18634.1381>

<http://tarbiatmaaref.cfu.ac.ir>

نوع مقاله: پژوهشی

ناشر: دانشگاه فرهنگیان

©۱۴۰۴/نویسندگان دارنده حق مؤلف مقاله خود بدون محدودیت هستند.



۱. مقدمه

در نظام آموزش عالی، اساتید بازوی اصلی دانشگاه برای انجام رسالت‌های سه‌گانه دانشگاه‌ها هستند و توجه به آنان منجر به ایجاد تحول در نظام آموزش عالی می‌شود (صفاپور، ۲۰۲۴). در نظام آموزش عالی ایران، دانشگاه فرهنگیان به‌عنوان دانشگاهی جدید با تغییر ساختار تربیت معلم برای نظام آموزش و پرورش و با اهداف ویژه‌ای به‌وجود آمد. دانشگاه فرهنگیان به‌عنوان نهاد اصلی تربیت معلم و رکن تحول و تعالی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران، مؤسسه‌ای در گستره ملی شناخته می‌شود. این دانشگاه به‌عنوان دانشگاه مأموریت‌گرا در سال ۱۳۹۰ تأسیس شد. مهرمحمدی (۱۳۷۹) معتقد است که نظام تربیت معلم، درجه اول اهمیت را در نظام‌های آموزشی هر کشور دارد و این، ناشی از درجه اهمیتی است که تربیت نسل آینده از آن برخوردار است. مهم‌ترین منبعی که هر مؤسسه آموزش عالی (دانشگاه فرهنگیان) دارد، اساتید آن است (دانشمندی و همکاران، ۱۳۹۶). بدین ترتیب، توسعه و بهسازی اساتید بایستی به‌عنوان مهم‌ترین عنصر در توسعه و پشتیبانی از این منابع ارزشمند در نظر گرفته شود. توانمند ساختن اساتید، هم به تحقق اهداف فردی مدرّسان و هم به تحقق اهداف مؤسسات آموزشی کمک می‌کند (بون و مکسول^۱، ۲۰۱۶). ضرورت و مبنای منطقی برای وجود برنامه‌های بهسازی اساتید مؤسسات آموزش عالی (دانشگاه فرهنگیان) در متون و مباحث مختلف آموزش عالی نیز ثبت شده است (دانشمندی و همکاران، ۱۳۹۶). در عصر حاضر، گسترش فناوری، پیچیدگی‌های فرهنگی و آموزشی و تغییرات ارزش‌های حاکم بر جامعه، انتظارات تازه‌ای از اساتید برای رعایت موازین اخلاقی در حرفه خود ایجاد کرده است؛ که به‌عنوان یکی از ارکان مهم در بهسازی اساتید دانشگاه مورد توجه است (اوسیس^۲ و همکاران، ۲۰۲۵). دانشگاه‌های تربیت معلم به‌عنوان نهادهای راهبردی، مسئولیت تربیت معلمان و کادر آموزشی آینده‌ساز کشور را برعهده دارند و کیفیت عملکرد آموزشی و تربیتی آنان، بستگی تنگاتنگی با میزان پابندی اساتید به اصول اخلاق حرفه‌ای دارد (کرونوست^۳، ۲۰۲۴). تدریس، یک حرفه اخلاقی است (سنگر، ۲۰۰۸). ازجمله عوامل مؤثر بر فراگیران، اعتقادات و اخلاقیات مدرّسان است (هامونگ^۴ و همکاران، ۲۰۲۵). با این حال، پیامد اخلاقی رفتار آموزش‌دهندگان برای خودشان ناشناخته است (تیری، ۲۰۱۴). اساتید و مدرّسان، وظایف و مسئولیت‌های اخلاقی دارند که از آنها به نام اخلاق حرفه‌ای یاد می‌شود (بولای^۵،

1. Boon & Maxwell

2. Osiesi

3. Cronqvist

4. Hamonangan

5. Boulay

۲۰۲۳). اصطلاح اخلاق حرفه‌ای از ویژگی‌های نیروی انسانی و از ابعاد معنوی در جوامع و گروه‌های اجتماعی است. از اخلاق حرفه‌ای با عنوان‌هایی چون تعهد اخلاقی و وجدان اخلاقی نسبت به هر نوع کار، وظیفه و مسئولیت، یاد می‌شود (عزیزی، ۱۳۸۹). اخلاق حرفه‌ای، شاخه‌ای از علم اخلاق است. اخلاق حرفه‌ای به چگونگی رفتار، ادب و عمل شخص هنگام انجام کارهای حرفه‌ای می‌پردازد. به عبارت دیگر، مجموعه قوانین اخلاقی که از ماهیت حرفه یا شغل به دست آمده، اخلاق حرفه‌ای نام دارد (آراسته و جاهد، ۱۳۹۰). اخلاق به صورت کلی دارای دو شاخه اخلاق نظری و کاربردی است.

اخلاق نظری^۱ به بررسی اصول، معیارها و نظریه‌های بنیادین درباره «خوب» و «بد» یا «درست» و «نادرست» می‌پردازد؛ در حالی که اخلاق کاربردی^۲ شاخه‌ای از دانش اخلاق است که این اصول و نظریه‌ها را بر مسائل عینی و موقعیت‌های واقعی زندگی، از جمله حوزه‌هایی چون آموزش، پزشکی، محیط‌زیست و فناوری، اعمال می‌کند (الرافو^۳، ۲۰۲۲). به بیان دیگر، اخلاق نظری به مفاهیم و چارچوب‌های کلی اخلاقی می‌نگرد و تلاش می‌کند مدل‌هایی همچون وظیفه‌گرایی، پیامدگرایی یا فضیلت‌محوری را شرح دهد؛ اما اخلاق کاربردی به ارزیابی و تحلیل پرسش‌های عملی و تصمیم‌گیری‌های اخلاقی در زمینه‌های خاص می‌پردازد. این پیوند تعاملی باعث می‌شود بحث‌های اخلاقی از سطح کلیات، به سمت حل مسائل روزمره و حرفه‌ای سوق داده شوند و رویکردی عینی‌تر و راهگشا به خود بگیرند (اوسیس و همکاران، ۲۰۲۵). اخلاق حرفه‌ای اساتید، بخشی از اخلاق کاربردی است. اخلاق حرفه‌ای استاد شامل مؤلفه‌هایی است که بر مبنای وظایف حرفه‌ای در محیط‌های آموزشی به دو دسته: ۱. وظایف اخلاقی در زمینه آموزش فراگیران و ۲. وظایف اخلاقی در راستای نقشی که در تربیت فراگیران دارد، قابل تقسیم است (ایمانی پور، ۱۳۹۰). مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید در جوامع مختلف، وابسته به فرهنگ و زمینه‌های ارزشی آنان است (اوسیس و همکاران، ۲۰۲۵). در سال‌های اخیر، بسیاری از دانشگاه‌های پیشرو دنیا، تقویت اخلاق حرفه‌ای استادان را به عنوان یکی از محورهای برنامه استراتژیک خود معرفی کرده و برای اساتید، منشورهای اخلاق حرفه‌ای داخلی‌سازی شده طراحی کرده‌اند (اوسیس و همکاران، ۲۰۲۵). از سوی دیگر، پژوهش‌ها و مطالعات، اصول اخلاق حرفه‌ای متفاوتی برای اساتید بیان داشته‌اند؛ به عنوان نمونه، بهبود وضعیت یادگیری فراگیران، رعایت احترام متقابل، توجه به نگرش‌های مختلف در انتخاب موضوعات درسی، بی‌طرفی در آموزش، محرمانه نگه داشتن اسرار فراگیران

1. Normative Ethics

2. Applied Ethics

3. Al-Rfou

(لوکوسکی^۱، ۱۹۹۶؛ سقدین^۲، ۲۰۱۲)، شفاف بودن، اعتماد و صداقت (ویلیم و زیمستر^۳، ۲۰۰۴)، فرآیندهای مربوط به نظم، آزادی اخلاقی، حقوقی و مسئولیت‌ها و استقلال فکری (بیکنر^۴، ۲۰۰۴). شناخت مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه فرهنگیان، مبتنی بر مطالعه زمینه‌های بومی، منجر به طراحی منشور اخلاقی اساتید دانشگاه فرهنگیان با توجه به رسالت تخصصی این دانشگاه می‌شود. با توجه به بررسی صورت گرفته، پژوهش‌هایی محدود در زمینه وضعیت اخلاق حرفه‌ای اساتید در دانشگاه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری انجام شده است؛ اما پژوهشی به صورت تخصصی به بررسی مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه فرهنگیان پرداخته است. از این رو، در این پژوهش با استفاده از رویکرد تحلیل مضمون، به شناسایی مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه فرهنگیان پرداخته خواهد شد. بنابراین، سؤال اصلی پژوهش این است که مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه فرهنگیان چیست؟

۲. مبانی نظری و پیشینه پژوهشی

اصطلاح «اخلاق حرفه‌ای» به عنوان یکی از ویژگی‌های سرمایه‌های انسانی و معنوی هر جامعه یا سازمان و به عنوان نوعی تعهد اخلاقی و وجدان کاری نسبت به هر نوع کار، وظیفه و مسئولیت، از قرن ۱۸ و ۱۹ میلادی در ادبیات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی نویسندگان غربی رایج شد (عزیزی، ۱۳۸۹). اولین قانون تدوین شده در زمینه اخلاق حرفه‌ای به سوگندنامه پزشکی بقراط در یونان باستان برمی گردد؛ که در آن، وظایف و مسئولیت‌های اخلاقی پزشکان مشخص شده بود (صفرپور، ۲۰۲۴). ابتدا مفهوم اخلاق حرفه‌ای در معنای اخلاق کار و مشاغل به کار می‌رفت. امروزه نیز عده‌ای از محققان اخلاق حرفه‌ای، از معنای نخستین این مفهوم برای تعریف آن استفاده می‌کنند. ویژگی‌های اخلاق حرفه‌ای در مفهوم امروزی آن شامل: هویت، نقش کاربردی داشتن، ارائه صبغه‌ای حرفه‌ای، وابسته بودن به فرهنگ و وابستگی به یک نظام اخلاقی می‌باشد (نصیری و لیک نبی و نویدی، ۱۳۹۵). اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه، یکی از محورهای اصلی مورد توجه پژوهشگران است. اخلاق حرفه‌ای، از جمله مباحث مهم در دانشگاه می‌باشد (هوشمند و لعلی، ۱۴۰۰). در محیط دانشگاه، توسعه اخلاقی نه با پندوانداز و نه با فرهنگ‌سازی بیرونی، بلکه از طریق کنش‌های ارتباطی دینفعان جامعه علمی دانشگاهی و به صورت شیوع و انتشار درون‌زا میسر می‌شود (بوزرجمهری و همکاران، ۱۳۹۲). با عنایت به تأثیر اساتید در دانشگاه و خصلت الگویی ایشان

1. Luckowski

2. Seghedini

3. William & Zinsmeister

4. Beckner

برای دانشجویان، اخلاق حرفه‌ای در اساتید می‌تواند بر نهاده‌سازی این ویژگی در دانشجویان بسیار مؤثر باشد. این مهم برای اساتید دانشگاه فرهنگیان که رسالت آموزش نیروی انسانی آینده نظام تعلیم و تربیت را برعهده دارند، دارای اهمیتی دوچندان است. در ادامه، به نمونه‌هایی از پژوهش‌های انجام گرفته در زمینه اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه اشاره می‌شود:

کریمی یارندی، آقامیری و کملاخ (۱۴۰۲)، در پژوهشی به بررسی وضعیت اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه از دیدگاه دانشجویان به‌روش مرور نظام‌مند پرداختند. نتایج نشان داد، میانگین نمره عملکرد اساتید از نظر اخلاق حرفه‌ای، مطلوب یا نسبتاً مطلوب بوده؛ بنابراین، وضعیت اخلاق حرفه‌ای تدریس از دیدگاه دانشجویان در حد متوسط و متوسط روبه‌بالا بود.

مهدوی نسب و نظری فرخی (۱۴۰۰) نیز در پژوهشی به شناسایی و رتبه‌بندی مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید و اعضای هیئت علمی دانشگاه افسری امام علی (ع) پرداختند. نتایج نشان داد اخلاق فردی با مؤلفه‌های روحیه جهادی، رفتاری و شایستگی‌های عقیدتی و سیاسی، از بالاترین رتبه برخوردار بوده و ابعاد پژوهشی و تربیتی، کم‌اهمیت‌ترین ابعاد هستند.

صفیان و همکاران (۱۳۹۸)، در پژوهشی به بررسی مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه پرداختند. نتایج پژوهش نشان‌دهنده شاخص‌های اخلاقی چون شایستگی آموزشی، شایستگی پژوهشی، شایستگی تربیتی-فرهنگی، شایستگی اجرایی، شایستگی تعهدی و شایستگی خدمات مستشاری بود.

صفاپور (۲۰۲۴)، در پژوهشی به بررسی اخلاق حرفه‌ای اساتید در آموزش پرداخت. نتایج نشان داد مؤلفه‌های اخلاقی اساتید شامل همدلی و ایجاد روحیه همکاری بین دانشجویان توسط استاد، فراهم کردن زمینه اعتماد به نفس، جلوگیری از انضباط خشک و جزم‌اندیشانه در محیط آموزشی و پایبندی به هنجارها و مقررات علمی و فرهنگی دانشگاه، بسیار مهم است.

فلاحی و همکاران (۲۰۱۹)، در پژوهشی با عنوان «بررسی مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای تدریس از دیدگاه اعضای هیئت علمی در ایران» به این نتیجه رسیدند که نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها چهار مضمون اصلی شامل «ویژگی‌های اساتید»، «توانمندی‌های اساتید»، «حفظ احترام» و «ارتقای دانشگاه» را به دست می‌دهد.

۳. روش پژوهش

پژوهش حاضر با رویکرد کیفی و روش تحلیل مضمون^۱ انجام شده است. تحلیل مضمون، روشی

برای شناخت، تحلیل و گزارش الگوهای موجود در داده‌های کیفی است که داده‌های متنوع و پراکنده را به یافته‌های غنی تبدیل می‌کند (براون و کلارک^۱، ۲۰۰۶). تحلیل مضمون را باید یک روش پژوهش دانست که دارای انعطاف زیاد در تحقیقات کیفی است. جامعه مورد مطالعه این پژوهش، کلیه اساتید و دانشجومعلم‌ان دانشگاه فرهنگیان استان خراسان رضوی هستند. مشارکت‌کنندگان در پژوهش از طریق نمونه‌گیری هدفمند مبتنی بر رویکرد موارد مطلوب انتخاب شدند و فرآیند جمع‌آوری اطلاعات تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. مشارکت‌کنندگان در پژوهش، شامل ۱۲ نفر از اساتید دانشگاه فرهنگیان (معیار: داشتن حداقل ۶ سال سابقه تدریس در دانشگاه فرهنگیان به‌عنوان عضو هیئت علمی) و ۸ نفر از دانشجومعلم‌ان (ملاک ورود: حداقل چهار ترم حضور در دانشگاه فرهنگیان) بودند. جهت محرمانه ماندن هرکدام از شرکت‌کنندگان در مراحل پژوهش و رعایت اخلاق پژوهشی، به هرکدام از آنها یک کد اختصاص داده شد. ابزار گردآوری داده‌ها در این تحقیق، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته می‌باشد. فرآیند تحلیل داده‌های حاصل از متن مصاحبه‌ها نیز با توجه به اهمیت آن در رویکرد تحلیل مضمون، همزمان با جمع‌آوری داده‌ها و با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا طی سه مرحله: الف) مضامین پایه؛ ب) مضامین سازمان‌دهنده و ج) مضامین فراگیر، انجام شد. برای تأمین روایی از روش گوبا و لینکلن (۱۹۸۰)؛ و در زمینه قابلیت اعتبار، از روش کنترل اعضاء شرکت‌کننده استفاده شد. در زمینه قابلیت انتقال نیز، یافته‌ها در اختیار متخصصین قرار داده شد. همچنین، در زمینه قابلیت اتکا (قابلیت اطمینان)، روش توافق بین کدگذاران؛ و در زمینه قابلیت تأیید، مرور و بازخورد هم‌تایان به‌کار برده شد. در زمینه پایایی نیز از معیارهایی از جمله سازماندهی فرآیندهای ساخت‌یافته برای ثبت، نوشتن و تفسیر داده‌ها و استفاده از کمیته راهنما برای ارزیابی و اجرای برنامه مصاحبه و اجماع کمیته در مورد برنامه‌های اجرا شده استفاده گردید.

۴. یافته‌ها

دیدگاه اساتید دانشگاه و دانشجومعلم‌ان دانشگاه فرهنگیان در زمینه شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید با توجه به رویکرد تحلیل مضمون مورد بررسی قرار می‌گیرد. ادراک دانشجومعلم‌ان و اساتید دانشگاه فرهنگیان در مورد مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه در چهار بُعد اصلی، دسته‌بندی و در ذیل شرح داده شده است.

۴-۱. مؤلفه‌های اخلاقی اساتید در بُعد فردی

در این مضمون اصلی، دیدگاه مشارکت‌کنندگان در زمینه مؤلفه‌های فردی اخلاق حرفه‌ای اساتید در پنج

زمینه و ویژگی های شخصیتی، مهارت ادراکی، تعهد دینی، آراستگی و ملی گرایی، دسته بندی شده است.

جدول ۱- مؤلفه های اخلاق حرفه ای اساتید دانشگاه فرهنگیان در بُعد فردی

سؤال تحقیق	مضامین پایه	مضامین سازمان دهنده	مضامین فراگیر
۱-۱	حُسن شهرت، اعتماد به نفس، نظم و انضباط، روحیه مثبت گرایی، شجاعت، همت، مشارکت جویی، منصف، پاکدستی و امانت داری، عیب پوشی، احترام به کرامت انسانی، عفو و گذشت، رازداری، صداقت و اخلاص، ایثار، گشاده رویی، حلم و بردباری، حُسن خُلق، فروتن، عمل به وعده و صداقت.	ویژگی شخصیتی	مؤلفه های فردی اخلاق حرفه ای استادان
۱-۲	استدلال منطقی، درک مقتضیات زمانی و مکانی، خودباوری، نظارت و کنترل ابعاد روانی دانشجویان، آشنایی با روان شناسی تربیتی، مهارت تفکر خلاق، خودشناسی و تفکر تحلیلی - انتقادی.	مهارت های ادراکی	
۱-۳	توجه به مناسبات دینی و پایبندی به ارزش های دینی و اعتقادی، معرفت دینی، عامل به احکام و مناسک دینی، امر به معروف و نهی از منکر، بینش اسلامی، دارای هویت اسلامی و توجه به سبک زندگی اسلامی.	تعهد دینی	
۱-۴	پوشش مناسب در محیط کار و رعایت شئونات اسلامی در پوشش و آراستگی ظاهر	آراستگی	
۱-۵	تعهد به ارزش های ملی، توجه به استقلال علمی کشور، دارای هویت ملی، پاسداری از میراث ایرانی - اسلامی، دارای روحیه استکبارستیزی	ملی گرایی	

ویژگی شخصیتی: ویژگی های شخصیتی معلمان به عنوان شاخصی مؤثر بر اخلاق حرفه ای مورد تأکید قرار گرفته است (دزایو و همکاران، ۲۰۲۵). دانشجومعلمان و اساتید شرکت کننده در پژوهش، یکی از ابعاد اصلی اخلاق حرفه ای اساتید دانشگاه فرهنگیان را ویژگی های شخصیتی استاد بیان داشتند؛ چراکه این مؤلفه بر رفتار حرفه ای استاد تأثیرگذار است. به عنوان نمونه استاد شماره (۵) بیان داشت: «به استاد باید صبور و خوش اخلاق باشه؛ تا بتونه به خوبی کلاس و دانشجو رو اداره کنه، چون جنس دانشگاه فرهنگیان با سایر دانشگاه ها فرق داره. اینجا ما داریم معلم تربیت می کنیم که باید ۳۰ سال وظیفه آموزش فرزندان ما رو داشته باشه، اینجا ما داریم نقشه آینده اجتماع خودمون رو مهندسی می کنیم و دانشجو از ما الگو می گیره و ما رو الگوی خودش قرار می ده».

مهارت های ادراکی: اساتید و آموزش دهندگان، جهت انجام مسئولیت ها و رسالت های خود در سازمان و تحقق اهداف سازمانی، نیازمند مهارت ادراکی می باشند (خدادادی و حسومی، ۱۳۹۱). بیشتر شرکت کنندگان در پژوهش، توجه به مهارت های ادراکی اساتید را در آموزش، مفید می دانستند. در این بُعد، مؤلفه هایی چون نظارت بر ابعاد روانی دانشجویان، آشنایی با روان شناسی تربیتی، درک خصوصیات روحی و عاطفی فراگیران، درک مقتضیات زمانی و مکانی، خودباوری و خودشناسی، مهارت تفکر خلاق

و تفکر تحلیلی - انتقادی را بیان داشتند. در این زمینه، مشارکت‌کننده شماره (۹) بیان داشت: «یه استاد باید بتونه از مهارت روان‌شناختی و ادراکی خوبی برخوردار باشه تا حالات روحی دانشجوی خودش رو درک کنه. این برای اساتید دانشگاه فرهنگیان، که معلم آینده کشور رو تربیت می‌کنند، از اهمیت بیشتری برخوردار است؛ چراکه می‌تونند این مهارت رو به دانشجوی خودشون که معلم آینده است نیز منتقل کنند و از طرفی، با درک روحی فراگیران، می‌توانند در پرونده حرفه‌ای دانشجو و تکمیل اون نیز نقش داشته باشند».

تعهد دینی: تعهد دینی کارمندان از عوامل مؤثر در تعهد سازمانی آنها می‌باشد (خاندانی و منظری توکلی، ۱۳۹۴). از دیگر مؤلفه‌هایی که به اعتقاد دانشجومعلمان و اساتید به‌عنوان مؤلفه اخلاقی مورد توجه قرار می‌گیرد، تعهد دینی استاد است. در این زمینه، مؤلفه‌هایی چون توجه به مناسبات دینی و پایبندی به ارزش‌های دینی و اعتقادی، معرفت دینی، عامل بودن به احکام مناسک دینی، داشتن بینش اسلامی و توجه به سبک زندگی اسلامی مورد تأکید قرار گرفت. برای نمونه، در این رابطه دانشجومعلم شماره (۲) بیان داشت: «یه استاد در دانشگاه فرهنگیان، خودش باید به ارزش‌های دینی و اعتقادی مورد توجه آحاد جامعه متعهد و مقید باشه؛ چراکه دانشجو از استاد خودش الگو می‌گیره و بر مبنای اون عمل می‌کنه».

آراستگی ظاهری: توجه به پوشش و آراستگی ظاهری در سازمان‌های آموزشی، از مؤلفه‌های رفتار سازمانی و اخلاقی می‌باشد (چاپمن^۱ و همکاران، ۲۰۱۳). به اعتقاد مشارکت‌کنندگان در پژوهش، یکی از مؤلفه‌های مهمی که باید در زمینه اخلاقی اساتید مورد توجه قرار بگیرد، وضعیت ظاهری استاد است. در این زمینه، به مؤلفه‌هایی چون پوشش مناسب و رعایت شئونات اسلامی در محل کار اشاره شد. به‌عنوان نمونه، مشارکت‌کننده شماره (۲) که استاد دانشگاه فرهنگیان است، بیان داشت: «استاد دانشگاه باید شئونات اسلامی رو در پوشش خودش رعایت کنه که این رو به دانشجومعلمان منتقل کنه که اونا هم به‌عنوان سفیران آموزشی کشور، این رو به نسل‌های آینده منتقل کنند. جوّی که در دانشگاه فرهنگیان هست باید با سایر دانشگاه‌ها فرق کنه، باید فرهنگ‌سازی از این دانشگاه شروع بشه تا به مدرسه برسه و بعد به جامعه».

ملی‌گرایی: از دیگر مؤلفه‌هایی که مشارکت‌کنندگان در پژوهش به آن اشاره داشتند، توجه به ارزش‌های ملی توسط اساتید دانشگاه فرهنگیان است. در این زمینه، مشارکت‌کنندگان مؤلفه‌هایی چون تعهد به ارزش‌های ملی، توجه به استقلال ملی کشور، پاسداری از میراث ایرانی-اسلامی و داشتن روحیه استکبارستیزی را بیان داشتند. مشارکت‌کننده (۱) در این مورد بیان داشت: «استاد دانشگاه باید به زمینه‌های

ملی و استقلال توجه کنه و این رو به دانشجویهای خودش منتقل کنه، در اهداف آموزشی سند برنامه درسی ملی که یکی از اسناد دانشگاه فرهنگیان است نیز به این مهم اشاره شده».

۴-۲. مؤلفه‌های اخلاقی اساتید در بُعد سازمانی

مشارکت‌کنندگان در این زمینه اذعان داشتند که یکی از اصلی‌ترین ابعاد اخلاقی اساتید که باید موردتوجه قرار گیرد، بُعد سازمانی و مؤلفه‌های اخلاقی اساتید در سازمان است. مفاهیم به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها در این زمینه به شرح ذیل می‌باشد.

جدول ۲- مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید در بُعد سازمانی

سؤال تحقیق	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
۲-۱	توجه به مقررات آموزشی- اداری، اجرای دقیق آیین‌نامه‌های اداری، عدالت در اجرای آیین‌نامه‌ها، توجه به زمان ورود و خروج	رعایت قوانین	
۲-۲	تعهد حرفه‌ای (پایبندی به اصول حرفه‌ای در سازمان)، تعهد سازمانی (پایبندی به ارزش‌های سازمانی)، مسئولیت‌پذیری، علاقه به کار، وجدان کاری و رجحان منافع سازمانی بر فردی	تعهد	
۲-۳	داشتن برنامه و چشم‌انداز، طراحی و اجرای راهبردهای تربیتی- آموزشی، عضویت فعال در گروه‌های آموزشی، توجه به توسعه حرفه‌ای خود و به روز بودن	توسعه حرفه‌ای	
۲-۴	برقراری ارتباط مستمر بین دانشگاه و جامعه، فن بیان مناسب، مشارکت‌جو و مشارکت‌ذی‌نفعان در تصمیم‌گیری، توجه به سلسله مراتب سازمانی، تعاملات مناسب با همکاران و دانشجویان، حفظ احترام دانشجویان، عدم تبعیض در تعاملات، رعایت حریم خصوصی	تعاملات سازمانی	مؤلفه‌های اخلاق سازمانی اساتید
۲-۵	دانش تخصصی، داشتن توانایی استفاده از مدیریت دانش برای تسهیم، آشنایی کامل با آیین‌نامه‌ها و اشتراک دانش و تسلط بر رویکردهای آموزشی	تخصص حرفه‌ای	
۲-۶	روحیه پژوهشگری، مروج فرهنگ پژوهش سازمانی، توجه به معضلات آموزشی- مدیریتی و حل آن با رویکردهای پژوهشی مناسب، بهره‌گیری از نتایج پژوهش‌ها در کار و رعایت اصول و اخلاق پژوهش	پژوهش	

رعایت قوانین اداری: توجه به قوانین اداری از اصول مدون حقوق اداری در قانون مدیریت خدمات کشوری می‌باشد (هداوند و کاظمی، ۱۳۹۲). مشارکت‌کنندگان در پژوهش، توجه به رعایت قوانین و آیین‌نامه‌های آموزشی را از مؤلفه‌های اخلاقی مهم اساتید بیان داشتند. در این زمینه با توجه به دیدگاه

مشارکت‌کنندگان، مؤلفه‌هایی چون: توجه به مقررات آموزشی-اداری (دانشجومعلم ۵ و ۹؛ استاد ۳ و ۸)؛ اجرای دقیق آیین‌نامه‌های اداری (استاد ۱ و ۷)؛ عدالت در اجرای آیین‌نامه‌ها (دانشجومعلم ۱، ۴ و ۱۰؛ استاد ۲ و ۳) و توجه به زمان ورود و خروج (دانشجومعلم ۳ و ۱۰؛ استاد ۲) مورد توجه بود. به‌عنوان نمونه استاد شماره (۱) در این مورد بیان داشت: «یه استاد به‌نظر من در زمینه تعهدی که به سازمان خودش داره باید آیین‌نامه‌های اداری رو به‌درستی اجرا کنه تا مشکلی از نظر اداری پیش نیاد».

تعهد: تعهد کارکنان به سازمان و حرفه خویش منجر به پیامدهای سودمندی برای سازمان می‌شود (اخباری و همکاران، ۱۳۸۹). تعهد سازمانی و حرفه‌ای، به‌معنای پذیرش و باور هدف‌های سازمان، میل به تلاش زیاد در راستای سازمان و میل به ماندن در سازمان است (کون و بنکر^۱، ۲۰۰۴). یکی از محورهای اخلاقی مهم اساتید از دیدگاه مشارکت‌کنندگان در پژوهش، تعهد اساتید می‌باشد. مشارکت‌کنندگان در پژوهش در این زمینه مؤلفه‌های مختلفی ازجمله: تعهد حرفه‌ای استاد به اصول رفتار حرفه‌ای مناسب در سازمان (استاد ۲ و ۹)، پایبندی به ارزش‌های سازمانی (استاد ۵؛ دانشجومعلم ۳)، مسئولیت‌پذیری در کار (دانشجومعلم ۶ و ۱۰؛ استاد ۳ و ۵)، علاقه به کار (دانشجومعلم ۱ و ۷؛ استاد ۵)، ادراک وظایف حرفه‌ای (استاد ۴ و ۹)، داشتن وجدان کاری (دانشجومعلم ۴ و ۹؛ استاد ۷) و رجحان منافع سازمانی بر فردی (دانشجومعلم ۶ و ۸؛ استاد ۳ و ۸) را بیان داشتند. به‌عنوان نمونه استاد شماره (۵) بیان داشت: «استاد، با توجه به جایگاهی که در دانشگاه می‌گیره، باید به وظایف خودش مشرف باشه و بتونه اونا رو سازماندهی کنه».

توسعه حرفه‌ای: توجه به توسعه حرفه‌ای خود و همکاری با همکاران در این زمینه از دیگر محورهای اخلاقی اساتید با توجه به دیدگاه مشارکت‌کنندگان در پژوهش بود. در این زمینه به مؤلفه‌هایی چون: داشتن برنامه و چشم‌انداز (استاد ۳، ۵، ۸ و ۱۰)، طراحی و اجرای راهبردهای تربیتی-آموزشی مناسب (استاد ۱، ۴، ۷ و ۱۰؛ دانشجومعلم ۳ و ۵)، عضویت فعال در گروه‌های آموزشی (استاد ۵ و ۸)، توجه به توسعه حرفه‌ای خود (استاد ۲، ۳ و ۶) و به‌روز بودن (استاد ۱ و ۸؛ دانشجومعلم ۳) اشاره داشتند. به‌عنوان نمونه استاد شماره (۱) بیان داشت: «استاد باید خودش در زمینه توسعه حرفه‌ای و به‌روز بودن خودش اقدام کنه؛ تا بتونه وظایف حرفه‌ای خودش رو به‌درستی انجام بده، چیزی که متأسفانه کمتر مورد توجه اساتید است».

تعاملات سازمانی: به اعتقاد مشارکت‌کنندگان، توجه به تعاملات سازمانی مناسب، یکی از ابعاد اخلاقی اساتید دانشگاه فرهنگیان می‌باشد. در این زمینه، مشارکت‌کنندگان به مؤلفه‌هایی چون: برقراری

ارتباط مستمر بین دانشگاه و جامعه (دانشجومعلم ۱، ۳ و ۹؛ استاد ۴ و ۵)، فن بیان مناسب (دانشجومعلم ۷ و ۱۰)، مشارکت جویی و مشارکت ذی‌نفعان در تصمیم‌گیری (دانشجومعلم ۱ و ۶؛ استاد ۵ و ۸)، توجه به سلسله‌مراتب سازمانی (استاد ۲ و ۱۰)، تعاملات مناسب با همکاران و دانشجویان (دانشجومعلم ۳ و ۷؛ استاد ۱ و ۹)، حفظ احترام ارباب‌رجوع (دانشجومعلم ۴ و ۷؛ استاد ۳)، عدم تبعیض در تعاملات (دانشجومعلم ۳ و ۵؛ استاد ۳)، رعایت حریم خصوصی (دانشجومعلم ۲، ۷ و ۱۲) اشاره داشتند. به‌عنوان نمونه، دانشجومعلم شماره (۲) بیان داشت: «استاد باید حریم خصوصی دانشجوی خودش رو حفظ کنه و در این زمینه حساسیت به خرج بده که خدایی نکرده وارد حریم خصوصی فردی نشه».

تخصص حرفه‌ای: داشتن تخصص، یکی از لازمه‌های موفقیت در هر حرفه‌ای می‌باشد. در بین نظرات مشارکت‌کنندگان در پژوهش، داشتن تخصص در زمینه تدریس، یکی از مؤلفه‌های اخلاقی مورد نظر بود. در این زمینه، مشارکت‌کنندگان به مؤلفه‌هایی چون: دانش تخصصی در رشته تدریس (دانشجومعلم ۱ و ۸)، داشتن توانایی استفاده از مدیریت دانش برای تسهیم (دانشجومعلم ۵؛ استاد ۲، ۵ و ۸)، آشنایی کامل با آیین‌نامه‌های آموزشی (استاد ۱) و تسلط بر رویکردهای آموزشی (دانشجو ۷ و ۱۰) اشاره داشتند. برای نمونه، استاد شماره (۲) بیان داشت: «استاد دانشگاه فرهنگیان باید بتواند جریان دانش در کلاس درس خودش رو مدیریت کنه؛ مخصوصاً در درس‌هایی مثل کارورزی که دانش زیسته دانشجو باید منتقل بشه، در این زمینه توانایی تسهیم دانش استاد در کلاس درس خیلی مفید است؛ فرق استاد دانشگاه فرهنگیان با سایر دانشگاه‌ها اینه که باید بدونه داره معلم تربیت می‌کنه، که داره آینده نظام تربیتی کشور رو می‌سازه».

پژوهش: داشتن روحیه پژوهشگری در سازمان‌های آموزشی و پژوهش‌محور کردن مراکز آموزشی، مورد توجه نظام‌های آموزشی می‌باشد (هولمز^۱ و همکاران، ۲۰۲۴؛ سلیمانی و لوات^۲، ۲۰۱۹). از دیگر محورهایی که مشارکت‌کنندگان به آن اشاره داشتند، توجه به پژوهش و پژوهش‌محوری بود. در این زمینه، مشارکت‌کنندگان به مؤلفه‌هایی چون: روحیه پژوهشگری (دانشجومعلم ۱ و ۵؛ استاد ۲)، ترویج فرهنگ پژوهش سازمانی (استاد ۱۱)، توجه به معضلات آموزشی-مدیریتی و حل آن با رویکردهای پژوهشی مناسب (استاد ۴، ۹ و ۱۲)، بهره‌گیری از نتایج پژوهش‌ها در کار و رعایت اصول (استاد ۲ و ۹؛ دانشجومعلم ۴) و رعایت اخلاق پژوهش (استاد ۳، ۷ و ۱۰) اشاره داشتند. در این مورد استاد شماره (۴) بیان داشت: «به‌نظر من، استاد دانشگاه فرهنگیان باید در کنار آموزش مناسب و رعایت شئونات در این امر،

1. Sunnatov

2. Soleimani & Lovat

در زمینه پژوهش آموزشی هم توانایی داشته باشد؛ تا بتواند معضلات آموزشی که در دانشگاه و مدارس هست رو در کنار دانشجو با پژوهش مناسب حل کند. این طوری دانشجو نیز می‌تواند در کنار استاد خودش، پژوهش در محیط کار به‌ویژه مدرسه رو یاد بگیرد».

۳-۴. مؤلفه‌های اخلاقی اساتید در بُعد اجتماعی - سیاسی

مشارکت‌کنندگان، مؤلفه‌هایی را که در زمینه روابط اجتماعی و سیاسی باید مورد توجه قرار بگیرد، بیان داشتند. مفاهیم به‌دست آمده از مصاحبه‌ها در این زمینه به شرح ذیل می‌باشد.

جدول ۳- مؤلفه‌های اخلاقی اساتید در بُعد اجتماعی - سیاسی

سؤال تحقیق	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
۱-۳	توجه و احترام به ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی. توجه به مناسبات اجتماعی و رفتار مناسب شئونات اجتماعی	احترام به هنجارهای اجتماعی	مؤلفه‌های اخلاقی در بُعد اجتماعی-سیاسی
۲-۳	عدم تبعیض در تعاملات، حفظ منزلت و شأن استادی، برخورد اجتماعی مناسب، ارتباط مناسب با دانشجویان، تعامل مناسب در اجتماع	توجه به تعاملات اجتماعی	
۳-۳	تحمل اندیشه‌ها و آرای مخالف، بینش اجتماعی، تحلیل مسائل اجتماعی، رعایت نظام حقوقی در تعاملات اجتماعی و احترام به تنوع فرهنگی-اجتماعی	بصیرت فرهنگی-اجتماعی	
۴-۳	پرهیز از جناح‌گرایی سیاسی افراطی، مشارکت سیاسی متناسب، بصیرت و مسئولیت‌پذیری سیاسی و عدم دخالت مسائل سیاسی در آموزش	بُعد سیاسی	

احترام به هنجارهای اجتماعی: از دیدگاه اکثر اعضای مشارکت‌کننده در پژوهش، توجه به هنجارهای اجتماعی و ارزش‌های آن از مؤلفه‌های عملکرد اخلاق اساتید می‌باشد. در این زمینه مشارکت‌کنندگان به مؤلفه‌هایی چون: توجه و احترام به ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی (دانشجومعلم ۵؛ استاد ۱ و ۴)، توجه به مناسبات اجتماعی (دانشجومعلم ۲؛ استاد ۳ و ۷) و رفتار مناسب شئونات اجتماعی (استاد ۷ و ۱۱) را بیان داشتند. در این محور، استاد شماره (۷) بیان داشت: «یه استاد در اجتماع، باید رفتار مناسب شأن حرفه خودش رو داشته باشه و به منزلت حرفه‌ای آموزش آسیب نزنه، استاد باید مناسب شئونات و ارزش‌های اجتماعی رفتار متناسب داشته باشه».

تعاملات اجتماعی: توجه به تعاملات اجتماعی از دیگر محورهایی بود که مشارکت‌کنندگان در پژوهش، آن را به‌عنوان مؤلفه رفتار اخلاقی اساتید موردنظر داشتند و در این زمینه، مؤلفه‌هایی چون: عدم تبعیض در تعاملات (دانشجومعلم ۵ و ۹)، حفظ منزلت و شأن معلمی و استادی (دانشجومعلم ۲ و ۷؛ استاد ۲، ۶ و ۸)، برخورد اجتماعی مناسب (استاد ۳ و ۸)، ارتباط مناسب با دانشجویان (استاد ۱ و ۳) و تعامل مناسب

با همکاران (دانشجومعلم ۶ و ۱۰؛ استاد ۳) اشاره داشتند. در رابطه با این موضوع، دانشجومعلم شماره (۷) بیان داشت: «یه استاد به صورت کلی و استاد دانشگاه فرهنگیان به صورت خاص، باید در مراودات اجتماعی خودش منزلت استادی رو حفظ کنه، در اجتماع باید از برخی روندها و جریانات دوری کنه و از طرفی، شأن معلمی و استادی رو در حرفه خودش حفظ کنه و به اون توجه داشته باشه».

بصیرت فرهنگی- اجتماعی: باتوجه به مفاهیم به دست آمده از مصاحبه‌ها، نظرات نشان می‌دهند که داشتن بصیرت فرهنگی- اجتماعی از مؤلفه‌های عملکرد اخلاقی اساتید می‌باشد. در این زمینه مشارکت‌کنندگان به مؤلفه‌هایی چون: تحمل اندیشه‌ها و آراء مخالف (دانشجومعلم ۲، ۵ و ۱۱)، بینش اجتماعی (استاد ۱ و ۶؛ دانشجومعلم ۴)، تحلیل مسائل اجتماعی (دانشجومعلم ۳ و ۸؛ استاد ۱)، رعایت نظام حقوقی در تعاملات اجتماعی (استاد ۹) و احترام به تنوع فرهنگی- اجتماعی (دانشجومعلم ۲ و ۸؛ استاد ۳) اشاره داشتند. به عنوان نمونه، استاد شماره (۱) بیان داشت: «اساتید در کنار رسالت آموزشی و پژوهشی خود یه رسالت مهم اجتماعی و فرهنگی دارند که باید مدنظر قرار بگیره، باید توجه داشت دانشجویان در شرایط سنی حساسی هستند و فشارهای عاطفی و محیطی زیادی بر آنها وارد هست، یه استاد خوب باید بینش اجتماعی مناسبی رو داشته باشه و بتونه در زمینه‌های اجتماعی، دانشجویان رو درست هدایت کنه».

بُعد سیاسی: رفتارهای سیاسی، بخشی از شرح وظایف معلمان و اساتید محسوب نمی‌شود؛ اما به دلیل تأثیر آن بر کسب منافع و دفع خطرات، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (بیک‌زاده و همکاران، ۱۳۹۲). توجه به ابعاد سیاسی و عملکرد مناسب در این زمینه از دیگر محورهای عملکرد اخلاقی اساتید می‌باشد که مورد تأکید مشارکت‌کنندگان در پژوهش بود. در این زمینه مؤلفه‌هایی چون: پرهیز از جناح‌گرایی سیاسی افراطی (دانشجومعلم ۲، ۳؛ ۹ و ۱ و ۷)، مشارکت سیاسی متناسب (دانشجومعلم ۱۱، ۴؛ ۱ و ۵ و ۸)، بصیرت سیاسی (استاد ۷)، عدم دخالت مسائل سیاسی در آموزش (دانشجومعلم ۴ و ۷؛ استاد ۵) و مسئولیت‌پذیری سیاسی (استاد ۱۲) بیان شد. به عنوان نمونه دانشجومعلم شماره (۴) بیان داشت: «استاد باید در زمینه آموزش، مسائل سیاسی و سیاست‌زدگی نداشته باشه و در این زمینه بی‌طرفی رو در نظر بگیره».

۴-۴. مؤلفه‌های اخلاقی اساتید در بُعد فرآیند یاددهی-یادگیری

مشارکت‌کنندگان در این زمینه اذعان داشتند مهم‌ترین بُعد اخلاقی که یک استاد باید موردتوجه قرار دهد، توجه به فرآیند یادگیری و آموزش می‌باشد. مفاهیم به دست آمده از مصاحبه‌ها در این زمینه به شرح ذیل می‌باشد.

جدول ۴- مؤلفه‌های اخلاقی اساتید در بُعد فرآیند یاددهی-یادگیری

سؤال تحقیق	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
۱-۴	داشتن طرح درس و طراحی آموزشی، تسلط بر روش‌های تدریس، استفاده از روش‌های تدریس فعال، توجه به رشد همه ابعاد دانشجویان، مدیریت مناسب فرآیند یادگیری دانشجویان، توجه به تفاوت‌های فردی، تشویق کار گروهی، اطلاع‌رسانی مناسب به فراگیران، استفاده از فناوری‌های نوین در تدریس	تدریس	مؤلفه‌های اخلاقی در بُعد فرآیند یاددهی-یادگیری
۲-۴	عدم استفاده ابزاری از ارزشیابی، ارزشیابی متناسب با آموزش و اهداف، استفاده از رویکردهای متنوع ارزشیابی، عدالت در ارزشیابی، توجه به تفاوت‌های فردی در ارزشیابی	ارزشیابی	
۳-۴	توجه به ابعاد زیباشناسی محیط آموزش، ایجاد امنیت روانی و فیزیکی در کلاس درس، توجه به امکانات محیط در امر آموزش، نگهداری مناسب از امکانات	مدیریت فضای فیزیکی کلاس	

تدریس: تدریس از مهم‌ترین ارکان و وظایف اعضای هیئت علمی در دانشگاه می‌باشد. از این‌رو، در نظر گرفتن ابعاد اخلاق حرفه‌ای در تدریس، امری ضروری است. در پژوهش حاضر، مشارکت‌کنندگان به مؤلفه‌هایی چون: داشتن طرح درس و طراحی آموزشی، تسلط بر روش‌های تدریس، استفاده از روش‌های تدریس فعال، توجه به رشد همه ابعاد دانشجویان، مدیریت مناسب فرآیند یادگیری دانشجویان، توجه به تفاوت‌های فردی، تشویق کار گروهی، اطلاع‌رسانی مناسب به فراگیران و استفاده از فناوری‌های نوین در تدریس، در زمینه مؤلفه‌های اخلاقی تدریس اشاره داشتند. به‌عنوان نمونه در این زمینه استاد شماره (۱۱) بیان داشت: «استاد دانشگاه فرهنگیان، خودش باید مهارت لازم در انواع روش‌ها و رویکردهای تدریس داشته باشد تا بتواند این مهارت‌ها را به دانشجویهای خودش انتقال بدهد. نمی‌شود من استاد در کلاس درس خودم با رویکردهای سنتی تدریس کنم و در کنارش از دانشجویم معلم خودم بخواهم در مدارس کارورزی، تدریس با رویکرد فعال داشته باشد».

ارزشیابی: از دیگر شاخص‌هایی که مشارکت‌کنندگان در پژوهش، ضرورت عملکرد اخلاقی استاد در آن را مدنظر داشتند، ارزشیابی فرآیند یاددهی-یادگیری بود. در این زمینه به شاخص‌هایی چون: عدم استفاده ابزاری از ارزشیابی، ارزشیابی متناسب با آموزش و اهداف، استفاده از رویکردهای متنوع ارزشیابی، عدالت در ارزشیابی و توجه به تفاوت‌های فردی در ارزشیابی اشاره داشتند. به‌عنوان نمونه، دانشجو شماره (۶) بیان داشت: «اساتید نباید از ارزشیابی به‌عنوان ابزاری برای تسویه حساب یا کنترل، استفاده کنند و از طریق اون بخواهند دانشجو رو تحت فشار خاصی قرار بدهند؛ ارزشیابی باید ابزاری در خدمت آموزش باشد، نه اینکه ما آموزش رو ابزار کنیم برای ارزشیابی».

مدیریت فضای فیزیکی کلاس: از دیگر ابعادی که مشارکت‌کنندگان در پژوهش در این زمینه به آن اشاره داشتند، مدیریت فضای فیزیکی کلاس درس بود. در این راستا، به شاخص‌هایی چون: توجه به ابعاد

زیباشناسی محیط آموزش، ایجاد امنیت روانی و فیزیکی در کلاس درس، توجه به امکانات محیط در امر آموزش و نگهداری مناسب از امکانات اشاره کردند. در این زمینه استاد شماره (۳) بیان داشت: «استاد باید امنیت روانی کلاس درس برای دانشجو رو فراهم کنه تا دانشجو به صورت مناسب در فرآیند یاددهی-یادگیری درگیر شود در غیر این صورت، دانشجو با رفتار تصنعی در کلاس درس حاضر خواهد شد».

۵. نتیجه گیری

نوع رفتار معلمان و اساتید می تواند بر منش و رفتار فراگیران، تأثیرات مثبت یا منفی داشته باشد (ایمانی پور، ۱۳۹۱). در این میان، نقش اساتید دانشگاه از اهمیت ویژه ای برخوردار است. از آنجایی که اساتید، نقشی اساسی بر جو اخلاقی کل محیط دانشگاه دارند (شولتی^۱ و همکاران، ۱۹۹۱) و رفتار آنها بر بهبود اخلاق دانشجویان مؤثر است (لیسمن^۲، ۱۹۹۶)، توجه به اخلاق حرفه ای آنها از اهمیت ویژه ای برخوردار است. این مهم برای اساتید دانشگاه های فرهنگیان که وظیفه تربیت معلم هایی را برعهده دارند که خود در آینده مسئولیت تربیت نسلی جدید را برعهده خواهند گرفت، از اهمیت خاص و ویژه ای برخوردار است. از این رو، در این پژوهش شاخص های اخلاق حرفه ای اساتید طبق دیدگاه اساتید، مورد شناسایی قرار گرفت. نتایج در چهار بُعد فردی، سازمانی، اجتماعی-سیاسی و فرآیند یاددهی-یادگیری تبیین شد.

بُعد فردی، مؤلفه های اخلاقی اساتید در پنج محور ویژگی های شخصیتی، مهارت های ادراکی، تعهد دینی، آراستگی و ملی گرایی، سازمان یافت. در این بُعد، ویژگی های فردی که در رفتار و تعاملات سازمانی استاد تأثیرگذار می باشد، سازمان یافته است. این بخش از یافته ها با پژوهش های صفاپور (۲۰۲۴)، برچل و همکاران (۲۰۱۴) و پانتیک و ولبسا (۲۰۱۲) هم راستا می باشد. پانتیک و ولبسا (۲۰۱۲) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که ویژگی های شخصیتی اساتید از ابعاد اخلاقی مهم آنان است.

بُعد سازمانی، دومین بُعدی است که مطابق دیدگاه مشارکت کنندگان در پژوهش، مؤلفه های عملکرد اخلاقی استاد در آن سازمان یافت. در این بُعد، مؤلفه های عملکرد اخلاقی اساتید در سازمان حرفه ای خود یعنی دانشگاه مورد تأکید می باشد. در بُعد سازمانی، مؤلفه های اخلاقی استاد در شش محور رعایت قوانین، تعهد، توسعه حرفه ای، تعاملات سازمانی، تخصص حرفه ای و پژوهش، قابل سازمان دهی است. این بخش از یافته ها نیز با پژوهش های اشرف^۳ و همکاران (۲۰۱۸)، سلیمانی و لوات^۴ (۲۰۱۹)،

1. Schulte

2. Lisman

3. Ashraf

4. Soleimani & Lovat

شاپیرالوجنسکی^۱ (۲۰۲۰) و (اوسیس و همکاران، ۲۰۲۵) که در راستای اخلاق حرفه‌ای در زمینه آموزش انجام شده است، هم‌راستا می‌باشد. توجه به ابعاد عملکرد اخلاقی اساتید در بُعد سازمانی، منجر به تحقق اهداف سازمان و بهره‌وری دانشگاه می‌شود (هالینگر، ۲۰۱۱). اوسیس و همکاران (۲۰۲۵) در پژوهشی در راستای پژوهش حاضر به این نتیجه رسیدند که توجه به اهداف سازمانی توسط اساتید از محورهای اصلی اخلاق حرفه‌ای آنان در دانشگاه است.

بُعد اجتماعی- سیاسی، مؤلفه‌های عملکرد اخلاقی اساتید دانشگاه فرهنگیان در زمینه‌های اجتماعی نیز در بُعد اجتماعی- سیاسی سازمان یافت. در این بُعد، مؤلفه‌های عملکرد اخلاقی اساتید در تعاملات اجتماعی و سیاسی مدنظر می‌باشد. با توجه به تحلیل نظر مشارکت‌کنندگان در پژوهش در این بُعد مؤلفه‌های اخلاقی اساتید در چهار محور احترام به هنجارها و ارزش‌های اجتماعی، توجه به تعاملات اجتماعی، بصیرت فرهنگی و اجتماعی و رفتار مناسب در بُعد سیاسی، سازمان یافت. این بخش از یافته‌ها نیز با نتایج پژوهش‌های پاتیک و ولسا (۲۰۱۲)، اشرف و همکاران (۲۰۱۸) و کرونوست^۲ (۲۰۲۴) که در زمینه رفتار اخلاقی در محیط آموزشی انجام گرفته، هم‌راستا می‌باشد. کرونوست (۲۰۲۴) در پژوهشی به این نتیجه رسید که از ابعاد اخلاقی اساتید دانشگاه، مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی است و استاد باید در اجتماع، متناسب با جایگاه خود رفتار کند.

بُعد فرآیند یاددهی- یادگیری: در این بُعد با توجه به دیدگاه مشارکت‌کنندگان در پژوهش، مؤلفه‌های اخلاقی اساتید دانشگاه فرهنگیان در فرآیند آموزشی، مورد سازماندهی قرار گرفت. در این زمینه، شاخص‌های بیان‌شده در سه محور اصلی تدریس، ارزشیابی و مدیریت فضای کلاس، سازمان یافت. طبق دیدگاه مشارکت‌کنندگان در پژوهش، این بُعد یکی از مهم‌ترین ابعاد اخلاقی اساتید دانشگاه فرهنگیان می‌باشد که منجر به تحقق اهداف آموزشی دانشگاه فرهنگیان می‌شود. یافته‌های این بخش از پژوهش، هم‌راستای یافته‌های پژوهش‌های سلیمانی و لوات (۲۰۱۹) و برچل و همکاران (۲۰۱۴) می‌باشد. سلیمانی و لوات در پژوهشی (۲۰۱۹) در راستای یافته‌های پژوهش حاضر به این نتیجه رسیدند که استفاده از رویکردهای فعال در آموزش، استفاده از رویکرد ارزشیابی مناسب در آموزش و استفاده از زمینه‌های تدریس مناسب در کلاس درس، از مؤلفه‌های اصلی اخلاق حرفه‌ای اساتید در دانشگاه است.

اساتید در دانشگاه از ارکان اصلی آموزش‌اند که توجه به اخلاق حرفه‌ای آنان منجر به بهبود زمینه‌های آموزشی و تربیتی دانشجویان می‌شود. در میان دانشگاه‌های کشور، دانشگاه فرهنگیان به‌عنوان یکی از

1. Shapira – Lishchinsky

2. Cronqvist

دانشگاه‌های مأموریت‌گرا، وظیفه تربیت نیروی انسانی برای وزارت آموزش و پرورش را برعهده دارد. اساتید دانشگاه فرهنگیان، نقش مهمی در تأثیرگذاری آموزشی و تربیتی بر دانشجومعلم‌ان دارند. در پژوهش حاضر تلاش شد به شناسایی مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه فرهنگیان از دیدگاه ذی‌نفعان اصلی، یعنی دانشجومعلم‌ان و اساتید پرداخته شود؛ تا گامی هرچند کوچک، در زمینه طراحی منشور اخلاقی تخصصی برای اساتید دانشگاه فرهنگیان برداشته شده باشد. با توجه به یافته‌ها، پیشنهادات کاربردی زیر ارائه می‌شود:

- با توجه به یافته‌های بُعد فردی، پیشنهاد می‌شود در زمینه مهارت‌های ادراکی اساتید به برنامه‌های توسعه‌ای توجه شده و زمینه رشد مهارت‌های ادراکی اساتید فراهم گردد.

- با توجه به یافته‌های بُعد سازمانی، پیشنهاد می‌شود به توسعه حرفه‌ای اساتید و زمینه‌های لازم برای بهبود تعاملات اساتید با یکدیگر توسط مدیریت منابع انسانی توجه شود.

- از آنجاکه یکی از ابعاد اخلاق حرفه‌ای اساتید در دانشگاه فرهنگیان، تخصص حرفه‌ای آنان است، در این زمینه پیشنهاد می‌شود اساتید دانشگاه فرهنگیان به ابعاد رشد حرفه‌ای خود توجه داشته و در دوره‌های رشد حرفه‌ای مشارکت داشته باشند.

- با توجه به اینکه بصیرت فرهنگی-اجتماعی از ابعاد مهم اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه فرهنگیان است، از این رو، پیشنهاد می‌شود اساتید دانشگاه فرهنگیان در زمینه مسائل اجتماعی، ضمن داشتن دیدگاه جامع و درست، زمینه بهبود نگرش اجتماعی دانشجومعلم‌ان را فراهم آورند.

- با توجه به یافته‌های بُعد اخلاقی اساتید در زمینه فرآیند یاددهی-یادگیری، پیشنهاد می‌شود اساتید در زمینه آموزش و ارزشیابی، به رعایت موازین اخلاقی انصاف و عدالت پرداخته تا زمینه شکوفایی استعداد دانشجویان را فراهم آورند.

- با توجه به یافته‌های بُعد اجتماعی، پیشنهاد می‌شود اساتید مسائل سیاسی را در آموزش خود دخالت نداده و از طرفی، از آگاهی سیاسی مناسبی جهت پاسخگویی به مسائل پیش آمده در کلاس درس برخوردار باشند.

۶. تشکر و قدردانی

مقاله برگرفته از طرح پژوهشی با عنوان ارزیابی اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه فرهنگیان: تولید و اعتبارسنجی ابزار به روش آمیخته است که با حمایت دانشگاه فرهنگیان انجام شده است. از این رو از همکاری همه عزیزان که در انجام پژوهش ما را یاری کردند کمال تشکر و قدردانی را داریم.

— منابع —

- آراسته، حمید؛ جاهد، حسین (۱۳۹۰). رعایت اخلاق در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی: گزینه‌ای برای بهبود رفتارها. *نشاط علم*، ۱(۲)، ص ۳۱-۴۰.
- اخباری، مریم السادات؛ عربی، حمیدرضا؛ علوی، سید کمال (۱۳۸۹). رابطه تعهد سازمانی و ابعاد آن با تعهد حرفه‌ای در بین کارکنان پالایشگاه استان اصفهان. *مدیریت منابع انسانی در صنعت نفت*، ۴(۱۲)، ص ۱۲۹-۱۵۷.
- ایمانی‌پور، معصومه (۱۳۹۱). اصول اخلاق حرفه‌ای در آموزش. *اخلاق و تاریخ پزشکی*، ۵(۶)، ص ۲۷-۴۱.
- بوذرجمهری، فتح‌اله؛ منصوریان، مهسا؛ هرندی، یاسمن؛ بوذرجمهری، حسین (۱۳۹۲). ارزیابی اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی از دیدگاه دانشجویان این دانشگاه. *توسعه آموزش پزشکی*، ۸(۳)، ص ۴۴-۵۲.
- بیگزاده، جعفر؛ علوی متین، یعقوب؛ سیدیان، سید حامد (۱۳۹۲). طراحی و تبیین الگوی مدیریت رفتار سیاسی کارکنان دانشکده‌های فنی و حرفه‌ای استان آذربایجان شرقی. *مطالعات کمی در مدیریت*، ۴(۱۵)، ص ۱۷۵-۱۹۶.
- خاندانی، فریده؛ منظری توکلی، حمدالله (۱۳۹۴). *شناخت رابطه نگرش دینی مدیران با تعهد سازمانی و خلاقیت در بین مدیران دانشگاه شهید باهنر کرمان*. در: دومین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی. تهران: موسسه آموزش عالی مهر اروند.
- خدادی، فاطمه؛ حسومی، طاهره (۱۳۹۱). بررسی رابطه مهارت‌های سه گانه (فنی، انسانی، ادراکی) مدیران با اثر بخشی آن‌ها از نظر دبیران دبیرستان‌های دخترانه شهر ساری. *تحقیقات مدیریت آموزشی*، ۳(۱۱)، ص ۷۵-۹۰.
- دانشمندی، سمیه؛ فتحی و اجارگاه، کورش؛ خراسانی، اباصلت؛ قلبچلی، بهروز (۱۳۹۶). *طراحی الگوی متورینگ برای اعضای هیئت علمی جدیدالاستخدام دانشگاه‌ها*. رساله دکتری برنامه‌ریزی درسی. دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی.
- صفیان، مهدی؛ محمدی، مهدی؛ موسوی، سید علی؛ صالح‌نژاد امیری، سید عبدالله (۱۳۹۸). مؤلفه‌ها و ویژگی‌های اخلاق حرفه‌ای استادان و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های سازمانی (مورد مطالعه یک دانشگاه نظامی). *مدیریت اسلامی*، ۲۷(۴)، ص ۲۰-۴۹.
- عزیزی، نعمت‌اله (۱۳۸۹). اخلاق حرفه‌ای در آموزش عالی؛ تأملی بر راهبردهای بهبود استانداردهای اخلاقی در آموزش‌های دانشگاهی. *راهبرد فرهنگ*، شماره ۸، ص ۱۷۳-۲۰۱.
- کریمی یارندی، حسین؛ آقامیری، سید حسین؛ کمالخ، خلیل (۱۴۰۲). بررسی وضعیت اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه علوم پزشکی از دیدگاه دانشجویان: یک مطالعه مرور سیستماتیک. *پیرپزشکی و سلامت*، ۱(۱)، ص ۷-۱۲.
- مهدوی‌نسب، حسین؛ نظری فرخی، ابراهیم (۱۴۰۰). شناسایی و رتبه‌بندی مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید و اعضای هیئت علمی دانشگاه افسری امام علی (ع). *مدیریت نظامی*، ۲۱(۸۴)، ص ۸۳-۱۱۴.
- مهر محمدی، محمود (۱۳۷۹). *بازاندیشی فرآیند یاددهی - یادگیری و تربیت معلم*. تهران: انتشارات مدرسه.
- نصیری ولیک نبی، فخرالسادات؛ نویدی، پرویز (۱۳۹۵). رابطه بین اخلاق حرفه‌ای و چابکی سازمان: نقش میانجی توانمندسازی شناختی. *اخلاق در علوم و فناوری*، ۱۲(۲)، ص ۶۱-۶۹.
- هداوند، مهدی؛ کاظمی، داود (۱۳۹۲). تأملی بر اصول مدرن حقوق اداری در قانون مدیریت خدمات کشوری (تحلیل ماده ۹۰ قانون مدیریت خدمات کشوری). *راهبرد*، ۲۲(۲)، ص ۶۳-۹۳.

هوشمند، مریم؛ لعلی، مریم (۱۴۰۰). روش‌های تدریس اخلاق حرفه‌ای در ایران. در: یازدهمین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی، مشاوره و علوم تربیتی. تهران: سازمان بین‌المللی مطالعات دانشگاهی.

- Al- Rfou, A. (2022). All Rights Reserved. To what extent do professors comply with provisions of code of ethics and professional condu. *International Journal of Social and Administrative Sciences*, 6(1), p. 26-35.
- Ashraf, H., Kafi, Z. & Saeedan, A. (2018). A Correlational Study: Code of Ethics in testing and EFL Instructors' Professional Behavior. *International Journal of Instruction*, 11(1), p. 283-294.
- Beckner, W. (2004). *Ethics for Educational leaders*. Boston: Allyn and Bacon.
- Boon, H. & Maxwell, B. (2016). Ethics Education in Australian Preservice Teacher Programs: A Hidden Imperative? *Australian Journal of Teacher Education*, 41(5), p. 1-20.
- Boulay, B. (2023). *Artificial Intelligence in Education and Ethics*. Handbook of Open, Distance and Digital Education.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006), Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), p. 77-101.
- Burchell, B & Armstrong, T.K. (2014). *Employee Motivation and Work Ethic in the State and Private sector in Ghana: A Survey of Teaching and Banking Professions*.
URL= <http://www.onlineresearchjournals.org/JAA>.
- Chapman, A., Forster, D. & Buchanan, R. (2013). The Moral Imagination in Pre-service Teachers' Ethical Reasoning. *Australian Journal of Teacher Education*, 38(5), p. 131-143.
- Cronqvist, M. (2024). Teachers' ethical responsibility in teaching: to guide the children about right and wrong. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 68(4), p. 557-570.
- Dzavo, J., Musaniwa, O., Maizere, J., Mutseekwa, Ch. & Nduwayo, E. (2025). Exploring Professional Ethics in a Competence-Based Curriculum Implementation at a Teacher's College in Rwanda. *Journal of Research in Education and Pedagogy*, 2(3), p. 21-49. <https://doi.org/10.70232/jrep.v2i3.74>
- Fallahi, A., Shahrbabaki, B.N., Shahoei, R., Aala, F. & Ahmadi, S. (2019). Exploring the Components of Professional Ethics in Teaching, from the Perspective of Faculty Members in Iran. *Health Education and Health Promotion*, 7(2), p. 95-102
- Hallinger, P. (2011). Leadership for learning: Lessons from 40 years of empirical research. *Journal of educational administration*, 49(2), p. 125-142.
- Hamonangan, N.J., Matin, M. & Zulaikha, S. (2025). *Competency of elementary school teachers in facing the challenges of the 5.0 era*. The Fourth International Conference on Government Education Management and Tourism (ICoGEMT-4) Bandung, Indonesia, January 25, 2025.
- Holmes, D., Forsberg, E., & Loewenstein, J. (2024). Ethical frameworks for AI in health: navigating the landscape. *The Lancet Digital Health*, 6(2), p. 104-111.
- Kwon, I. & Banks, D. (2004). Factors related to the organizational and professional commitment of internal auditors Available to Purchase. *Managerial Auditing Journal*, 19(5), p. 606-622.
- Lisman, C.D. (1996). *The Curricular Integration of Ethics*. Westport, CT: Praeger, 192.
- Luckowski, J. (1996). *Professional ethics among practicing educators*. Canada: York University.
- Osiesi, M., Moeng, M. & Bignaut, S. (2025). Professional Ethics and Teaching for Change in the 21st-Century African Schools: The Roles of Teachers' Professional Development and Curriculum Evaluation. *Journal for Educators, Teachers and Trainers*, 16(1), p. 251-270.

- Pantic, N. & Wubbels, T. (2012). Teachers Moral Values and their Interpersonal Relationships with Students and Cultural Competence. *Teaching and Teacher Education*, no. 28, p. 451-460
- Safarpour, B. (2024). Teacher Training and Professional Ethics. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 7(3), p. 80-87.
- Sanger, M.N. (2008). What we need to prepare teachers for the moral nature of their work. *Journal of Curriculum Studies*, no. 40, p.169-185.
- Schulte, L.E., Brown, R.D. & Wise, S.L. (1991). The Development and Validation of the Ethical Climate Index for Graduate and professional School Programs. *Research in Higher Education*, no. 32, p. 479-498.
- Seghedini, E. (2012). *Communication – the main component of teaching competence*. International Conference on Education and Educational Psychology, p. 350-358.
- Shapira-Lishchinsky, O. (2020). A Multinational Study of Teachers' Codes of Ethics: Attitudes of Educational Leaders. *NASSP Bulletin*, 140(1), p. 5-19.
- Soleimani, N. & Lovat, T. (2019). The cultural and religious underpinnings of moral teaching according to English language teachers' perceptions: a case study from Iran. *Journal of Beliefs & Values*, 40(4), p. 477-489.
- Tirri, K. (2014). The last 40 years in Finnish teacher education. *Journal of Education for Teaching*; 23(1), p. 1-10.
- William Hill, I.V.G. & Zinsmeister, D. (2004). *Becoming an Ethical Teacher*. United States of America: University Press Campbell.

